

สู่แค่ตาย

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

เทศน์โปรดคุณแพพวงา วรรณะกุล ณ วัดป่าบ้านตาด

(๑๔ มกราคม ๒๕๑๙)

ความหนักที่สุดก็คือ “ใจ” ความเบาที่สุดก็คือ “ใจ” ความ
หยาบที่สุดก็คือ “ใจ” ความละเอียดหรืออัศจรรย์อย่างยิ่งก็คือ
“ใจ” อยู่ที่ใจนี้ทั้งนั้น!

โลกจะมีความสงบร่มเย็น หรือเกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย
มากน้อย ก็ขึ้นอยู่กับใจ เพราะใจเป็นผู้ครองร่างและครองโลก
ใจจึงควรได้รับการอบรมศึกษาไปตามเหตุตามผลซึ่งเป็น
แนวทางที่ชอบ เพื่อจะได้ผู้นำที่ดี แสดงออกเป็นกิจการงานที่
ชอบธรรม

การแสดงออกทุกอาการ เมื่อใจได้รับการอบรมโดยเหตุผล
อันเป็นแนวทางที่ดีที่เรียกว่า “ธรรม” แล้ว กิจการงานตลอด
ความประพฤติย่อมเป็นไปด้วยความราบรื่นดีงาม ไม่แสดงตา
แกงใจระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ว่าจะส่วนย่อยส่วนใหญ่

ขึ้นอยู่กับใจเป็นสำคัญ ใจนี้จะว่าหนักก็หนักจนเจ้าของยกไม่ขึ้น ถ้ายกขึ้นสู่ความดีงามได้ดังท่านผู้ดีทั้งหลาย ก็ควรจะผ่านพ้น ความทุกข์ความไม่ดีทั้งหลายไปได้แล้ว นี่ใครก็นอนจมอยู่ใน กองทุกข์และความสกปรกโสมมเรื่อยมา ทำไมจึงไม่ยกใจของตนขึ้นให้พ้นไปเสีย ทั้งที่รู้อยู่ด้วยกันว่า ทุกข์อันเกิดจากเหตุชั่ว นั้นเป็นของไม่ดี ก็เพราะมันยกไม่ขึ้นนั่นเอง ใจมันชอบอยู่ใน ทุกข์โดยไม่รู้สีกตัว

สิ่งที่เราไม่รู้ นั่นแหละคือสิ่งที่ป็นนายเรา พุดแล้วก็ไม่พ้น จาก “กิเลส” อันเป็นตัวก่อเหตุสำคัญ ความไม่รู้ก็ต้องทำไปแบบ สุ่มเดา ทำแล้วก็เกิดผลขึ้นมาเป็นความเดือดร้อนแก่ตนและผู้อื่น ต่อเนื่องกันไปไม่มีที่สิ้นสุด มันติดอยู่ที่ว่า “ยกของหนักคือใจไม่ ไหว!” ถ้ายกไหว ก็ยกให้พ้นจากสิ่งกีดขวางทั้งหลายที่ต่ำช้าเลว ทราบไปนานแล้ว ไม่ต้องมาวทวนบ่นทุกข์บ่นยากกันดังที่โลก เป็นอยู่เวลานี้เลย ทั้งนี้ก็เพราะยกไม่ไหวไปไม่รอด จอดไม่ถูก ตามกฎจรรยาจรของธรรมนั่นเอง มันถึงเกิดขึ้นมาอยู่ในสภาพที่ เกะกะคละเคล้ากับความทุกข์ยาก ทางปากกัดทางมือฉีก ทาง

ใจบ่นเพื่อรำพึงอยู่ภายใน ที่เรียกว่า “กรรมของเรา กรรมของเขา
ต่างคนต่างมีและรุ่มลุ่มอยู่ที่ใจ”

ไปก่อกำเนิดที่ไหนก็ต้องเสวยสุขทุกข์มากน้อยที่จิตพากไป
ด้วย ส่วนกุศลกรรมนั้นต่างกัน ส่งเสริมจิตให้เบาและมีความสุข

คำว่า “ธรรม” เป็นความละเอียดสุขุมคัมภีรภาพมาก เมื่อ
จิตกับธรรมมีความเกี่ยวข้องกัน ใจแม้เคยหนักยิ่งกว่าภูเขาก็ก
กลายเป็นจิตเบาและเบาบางจากกิเลสของทุกข์โดยลำดับ จะ
ทำอะไรที่เป็นกุศลก็ง่าย ซื่อความดีความชอบแล้วทำง่าย!

แต่ในระหว่างที่จิตจมอยู่กับความหนักหน่วงถ่วงใจนั้น มัน
ยกอะไรที่เป็นความดีงามไม่ขึ้น อ่อนไปหมด รวากับไม่มีกระดูก
ติดต่อกันในร่างกาย สู้ยอมจมอยู่อย่างนั้นไม่ได้ เพราะธรรมชาติ
ที่จะให้จมนั้นมันมีน้ำหนักมากกว่า เทียบเหมือน “แม่เหล็ก” ที่
ดึงดูดเหล็ก เศษเหล็กเล็กๆ น้อยๆ ก็วิ่งเข้าหา “แม่เหล็ก”
ทั้งหมด เพราะแม่เหล็กมีกำลังมาก สามารถดึงดูดเศษเหล็กได้
ตามกำลังของมัน

กิเลสตัณหาอาสวะก็มีอำนาจดึงดูดจิตใจ ให้หลงกลมายา และรักชอบมันไม่มีวันจืดจาง เช่น ความโลภ โกรธ หลง ราคะ ตัณหา เป็นต้น ทั้งที่รู้แก่ใจว่าไม่ดี แต่ก็ไม่มีใครพอใจ “ละ” มัน นอกจากพอใจส่งเสริม พอใจคล้อยตามมัน โดยไม่มีการฝ่าฝืน ต้านทานด้วยความพอใจ เหมือนเวลาพอใจหลงและติดมัน ส่งเสริมมัน ฉะนั้นจึงยากที่จะมีผู้ผ่านพ้นฝีมือของมันไปได้ เพราะต่างเคลิ้มหลับให้มันกล่อมจนหมดเพลง ความไม่เบื่อ ความลุ่มหลง ไม่มีสติระลึกตัวบ้าง ก็คือกิเลสกล่อมสัตว์โลกนั้น แล

ท่านที่อยากเปลี่ยนแปลงฟังเพลงคือ “ธรรม” ก็จงพยายามยับยั้ง ชั่งตวงตัวเอง หมุนใจเข้าหาธรรมด้วยความพยายาม ยากก็ พยายามลากเข็น พยายามต่อสู้ พยายามบึกบืน อาย่ยื่นมือให้ กิเลสจูดลาก เดียวจะไม่มีหนังติดเนื้อ จะเปื่อยยุพังไปเพราะมัน เสียหมด

กิเลสมันเคยตัดสันดานสัตว์โลกมานาน ถ้าจะเข็ดก็ควรเข็ด
ได้แล้ว ไม่มีอะไรจะวิเศษวิโสไปกว่าเท่าที่รู้อยู่เห็นอยู่ในวงของ
กิเลสครอบงำนี้

ความพากเพียรในธรรมมีเท่าไรจงทุ่มลงไป อย่างกลัวกิเลส
เจ็บ อย่างกลัวกิเลสร้องไห้ ให้กลัวเราจมอยู่ในกองทุกข์เพราะ
กิเลสทำเหตุจะประเสริฐกว่า กิเลสไม่ใช่ของประเสริฐ ธรรม
ต่างหากประเสริฐเหนือโลก สติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียร ใน
ธรรมทั้งหลาย ไม่ใช่เนื้อไม่ใช่ปลาพอจะสงวนไว้เพื่อต้มแกงกิน
จงนำออกมาใช้เพื่อประโยชน์ เพื่อประโยชน์มหาศาลแก่ตนใน
อัฐภาพนี้ อย่างรอให้เขานิมนต์พระมาจัดการ “กุสลา มาติกา” ให้
ทั้งที่เรากำลังโง่งอยู่ การนั้นจะไม่ใช่ประโยชน์ยิ่งกว่าเราสร้าง
“กุสลา ฌมฺมา” คือ ความฉลาดขึ้นมาเองภายในใจขณะที่ยังมี
ชีวิตอยู่เวลานี้

จงทราบว่ “กุสลา ฌมฺมา” นั้นท่านสอนคนเป็นให้ฉลาด
ไม่ได้สอนให้คนโง่ เราเป็นชาวพุทธและเป็นนักปฏิบัติ จง
พิจารณาไตร่ตรองความหมายของธรรมให้ถูกต้อง อย่างคอย

เสวยผลบุญและความฉลาดในเวลาเข้าโลงด้วย “กุศล มาติกา บังสุกุล” นั่นคืองานที่เขาทำให้ในเวลาผู้ตายหมดหวังจากการบำเพ็ญด้วยตนเองแล้ว เขาก็ทำส่งเดชให้อย่างนั้นเอง ตามนิสัยคนที่รักและเคยมีบุญคุณต่อกัน มันไม่แน่เหมือนเราทำเอง คือสร้างกุศลเอาเองขณะที่มีชีวิตอยู่

ถ้าแน่ใจในกุศลของตัวที่สร้างขึ้นมาว่าเต็มภูมิภายในใจแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องไปรบกวนพระท่านมา “กุศล มาติกา” ให้ลำบากในเวลาตายหรือเวลาเข้าโลงแล้ว เพราะเราสมบูรณ์แล้ว กุศล หรือไม่เราก็พอตัวแล้ว การตายทั้ง “อิม” ไม่ใช่ตายทั้ง ‘หิว’ นี้ดีมาก คำว่า “ตายทั้งอิม” นั่นคือความเพียรพอในกุศลธรรมทั้งมวลภายในใจ ดังพระ-อรหันต์ท่านตาย ไม่เห็นใครกล้าไปอาจเอื้อมไปกุศลให้ท่านถ้าไม่อยากขายตัว การตายของท่านก็ไม่เห็นลำบากรำคาญ ท่านมักตายคนเดียว อย่างสบายหายวุ่น แมลงหวี่แมลงวันก็ไม่ตอมเหมือนพวกเราชาวยุ่งชาววุ่น ตายแต่ละรายราวกับเกิดซ้ำศึกกลางเมือง

เรื่องของท่านผู้สิ้นกิเลสความกังวลและกวนใจกับเรื่องของ
พวกเรา ต่างกันมากกว่ากับเกิดอยู่คนละโลก ทั้งที่ท่านก็เป็น
มนุษย์เหมือนพวกเรา ฉะนั้นเราผู้เป็นศิษย์มีครูสั่งสอน ควร
พยายามตัดจิตใจของตนให้เดินตามร่องรอยแห่งธรรม

แม้ไม่ได้อย่างท่าน ก็พอเป็นเครื่องหมายแห่ง “ลูกศิษย์” ที่มี
ครูสอนบ้าง สิ่งไม่ควรตัดก็ตัด สิ่งไม่ควรละก็ละบ้างตามโอกาส ไม่
ควรปล่อยตัวให้ติดจมอยู่กับเรื่องต่างๆ สิ่งต่าง ๆ จนไม่คิด
หาทางออกจากทุกข์เพื่อตัวเอง ก็ดูว่าโง่เสียจนเลยขอบเขต
เหตุผล

ตามธรรมดาทั่ว ๆ ไป ใครมีอะไรมากน้อยใครก็รักสงวน โลก
เป็นกันมาอย่างนั้นไม่ปฏิเสธ แต่ธรรมเครื่องป้องกันตัวรักษาตัว
ก็ควรให้มีเป็นคู่เคียงกันไป จะไม่เสียเปรียบโลกคือกิเลสของตัว
จนเกินไป

คิดดู ! พระพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดา ก็ทรงเสียสละและเสียสละ
จนหัวน้ําไหลทั้งแผ่นดินถิ่นที่ทรงปกครอง การเสียสละขนาดนั้น
เป็นสิ่งเล็กน้อยได้หรือ ต้องเป็นเรื่องใหญ่โตมาก จนไม่มีใคร

สามารถทำได้อย่างพระองค์ เวลาเสด็จออกไปทรงผนวชแล้ว มีใครบ้างที่มีความสามารถอาจหาญทางความเพียร ความอดความทนในทุกสิ่งบรรดาปัจจัยทั้งสี่เหมือนอย่างพระพุทธเจ้า การลดฐานะจากความเป็นกษัตริย์ลงเป็นนักบวชอันเป็นเพศแห่งคนขอทาน ต้องเป็นเรื่องใหญ่โตมาก ฉะนั้นศาสนธรรมจึงเกิดขึ้นในท่ามกลางแห่งความลำบากทรมานของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่เกิดขึ้นเพราะความขี้เกียจอ่อนแอแบบสุกเอาเผากิน แต่เกิดขึ้นจากความรอดตายของพระสิทธัตถราชกุมารองค์ อาชาไนย

ใครจึงไม่ควรดูต่ำลูกๆ หลานๆ ด้วยการประมาทพระศาสนาว่า “ไอ้เนี่ยมันเกียจคร้านนัก เอาไปบวชเสีย” เพราะพระพุทธเจ้าไม่ใช่ช่างทำส้ม ธรรมของท่านไม่ใช่ส้มพอจะเป็นเครื่องรับถ่ายมูลรুদ্ধเช่นนั้น ศาสนาไม่ใช่ห้องน้ำห้องส้มหลุมมูลรুদ্ধ

ผู้ที่ประกอบความเพียร ความเสียสละ ความอดความทน จนถึงเป็นถึงตาย จะมีใครเกินพระพุทธเจ้าไปได้เล่า นี่แหละ

ต้นเหตุที่จะได้ธรรมอันประเสริฐเลิศโลกเกิดขึ้นและนำมา
ประกาศสอนโลกทั่วไป ท่านได้มาด้วยวิธีนั้นด้วยอาการนั้น
ฉะนั้นการที่จะรื้อถอนตนให้พ้นจากทุกข์ จึงต้องอาศัยความ
พากเพียรอย่างเต็มกำลังความสามารถขาดดี้นไม่ยอมมลดละ ไม่
ยอมถอยหลัง ถ้าถอยก็ต้องจมอีก ไม่ถอยก็ไม่จม ค่อยคืบคลาน
ขึ้นมาด้วยความเพียรโดยสม่ำเสมอ ก็ย่อมจะผ่านพ้นไปได้

ร่างกายเราไม่มีประโยชน์อะไร ถ้าไม่พาทำประโยชน์เสีย
แต่เวลานี้ ตายแล้วมีแต่เรื่องยุ่งกัน “โอ้โฮ ยุ่งมหายุ่ง นั่นซิมันดู
ไม่ได้ โอ้เรื่องตายนี้ถือกันว่าเป็นเรื่องใหญ่โตมาก ยุ่งกันไปหมด
คนเป็นนั่นแหละตัวยุ่ง หาอะไรมายุ่งกันไปหมด เห็นแต่พระตาย
ก็ยังยุ่งมาก ซึ่งไม่น่าจะเป็นอย่างนั้นเลยก็ยังเป็นได้ ท่านตาย
แล้วเก็บหมักเก็บดองเอาไว้ไม่ทราบว่่าก็เรื่องก็ร้าย จะทำปลาร้า
หรือน้ำปลาก็ไม่ได้ แต่ใจชอบอย่างนั้น หลังไหลมายุ่งด้วยกัน
โดยไม่มีเหตุมีผลอะไรที่ไม่ควรเป็นเลย มันก็ยังเป็น เพราะใจ
มนุษย์นิยมชอบอย่างนั้น

เวลายังมีชีวิตอยู่ จะสนใจประพฤติปฏิบัติคุณงามความดีให้
เกิดจากสกลกายนี้ก็ไม่ค่อยสนใจ เวลาตายแล้วจะให้ร่างกายนี้
เป็นประโยชน์ มันจะเป็นประโยชน์ได้อย่างไรกัน ถ้าไม่พาทำเสีย
ตั้งแต่บัดนี้ ทำให้พอ ! ตายแล้วก็ทิ้งไปนั่นเอง จะเป็นประโยชน์
อะไรอีก ถ้าเป็นประโยชน์อยู่จะตายไปทำไม มันไม่เป็น
ประโยชน์ เพราะหมดกำลังความสามารถสืบต่อแล้วมันถึงตาย
ตายแล้วทิ้งลงไป อันใดที่เป็นสาระสำคัญซึ่งได้จากการกระทำ
ของร่างกายนี้ ก็ถือเอาเป็นประโยชน์ต่อไป ชื่อว่าเป็นผู้ไม่
ประมาท

เวลานี้ชีวิตร่างกายของเรากำลังเป็นประโยชน์ ทำกิจการ
ทางโลกก็เป็นประโยชน์ ทางธรรมก็เป็นประโยชน์ ฉะนั้นงานทั้ง
สองประเภทนี้ที่เรายังมีความสามารถทำได้อยู่ เราก็ต้องทำไม่
อยู่เปล่า

งานทางโลกก็ต้องทำ เพราะสังขารร่างกายมีความจำเป็น
ต่อสิ่งเยี่ยวยารักษา อยู่เฉยๆ ไม่ได้ ต้องมีเครื่องนุ่งเครื่องห่ม
ปกปิดสกลกาย มีที่อยู่อาศัย มีปัจจัยเครื่องสนับสนุน อาหาร

การบริโภคตลอดหยูกยา ไม่กำหนดกฎเกณฑ์ว่ามีมากมีน้อย
เรื่องมนุษย์เป็นอย่างนั้น

สัตว์เขาไม่มีอะไรมากเหมือนมนุษย์ ฝุ่นุ่นฝุ่นุ่นเขาก็ไม่มี ที่
นอนหมอนมุ้งเขาก็ไม่มี หยูกยาแก้โรคเขาก็ไม่มี เขายังมีความ
สืบต่อเป็นสัตว์มาได้

แต่มนุษย์เรานี่สิ ถ้าพูดตามความจริงก็ว่าอ่อนแอมากกว่า
สัตว์ ไปที่ไหนพะรุงพะรังด้วยเครื่องนุ่งห่ม ด้วยเครื่องอยู่เครื่อง
กิน เตรียมกันไปเต็มทีเต็มทางกลัวแต่จะอดตาย หยูกยาปลา
แป้งอะไรพากันหอบหิ้วให้ยุ่งไปหมด แม้จะไปวัดเพื่อภาวนาตัด
กังวล ยังไม่สนใจคิดว่าความพะรุงพะรังนี่คือความกังวลเป็น
ห่วงร่างกายกลัวจะอดตาย ยิ่งกว่าจะห่วงใจ

การกล่าวทั้งนี้มีได้เจตนาตำหนิมนุษย์โดยถ่ายเดียว แต่เป็น
อุบายเตือนมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง และรู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา
ไม่เป็นคลังแห่งความกังวลบนหัวใจโดยถ่ายเดียว แทนที่จะเป็น
คลังแห่งธรรม

ตามธรรมดาแล้วมนุษย์มีความฉลาดเหนือสัตว์ ความ
ต้านทานของมนุษย์ก็ไม่เหมือนสัตว์ มันผิดกัน มนุษย์เราเกิดมา
ในท่ามกลางแห่งความช่วยเหลือจากผู้อื่น ฉะนั้นความเป็นอยู่
ต่างๆ จึงต่างจากสัตว์เป็นธรรมดา แต่นักปฏิบัติธรรมควรคิด
เรื่องนี้ไว้เสมอเพื่อกันความลึ้มตัวและอ่อนแอ เวลาไม่สบายมี
เจ็บไข้เป็นต้น จิตใจจะไม่เข้มแข็งเพื่อค้นหาความจริงตามหลัก
สัจธรรม

ครั้งพุทธกาลพระบางองค์ท่านได้สำเร็จอรหัตต์ เพราะ
ทุกขเวทนาเวลาเจ็บไข้ก็มี ทั้งนี้เพราะจิตใจเข้มแข็ง เพราะฉะนั้น
การกล่าวนี้จึงกล่าวเพื่อจิตใจ โดยเฉพาะใจสำคัญมาก เพื่อใจ
ไม่สะดุ้งกลัว ไม่ระส่ำระสาย ขาดสติปัญญาเครื่องพิจารณาใน
เวลาเจ็บป่วย ดังพระกรรมฐานท่านเที่ยวตามป่าตามเขา
ตัวอย่างมีท่านอาจารย์มั่น เป็นต้น หยูกยาก็ไม่ได้ติดเนื้อติดตัว
ไปเลย เวลาเจ็บไข้

“เฮ้า โรคนี้เวลาจะเป็นขึ้นมา เป็นมาจากที่ไหน ก็เกิดขึ้น
ภายในร่างกายนี้ เช่น เจ็บไข้ ปวดหัว เป็นต้น เวลาเกิดมันก็

เกิดขึ้นที่นี้ เวลาหายนมันจะหาหยุกยาจากที่ไหน มันเกิดที่นี้มันก็
ดับที่นี้ ถ้าร่างกายหรือจิตใจไม่มีความสามารถต้านทานกันมันก็
ตายที่นี้ เกิดกับตายเป็นของคู่กัน โรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นกับดับ
ไป มันก็เป็นของคู่กัน มันจะเกิดจะดับที่ไหนถ้าไม่เกิดดับที่นี้”
ท่านว่า

“พวกสัตว์สสารสิ่งมีอยู่เต็มในป่าในเขานี้ เขาไม่ได้มีหยุกมียา เขาก็มีธาตุขันธ์เช่นเดียวกัน เขาอาจมีเจ็บไข้ได้ป่วยได้
เช่นเดียวกับมนุษย์เรา แต่ทำไมเขาจึงไม่สูญพันธุ์ ทำไมเราจึง
กลัวตายนัก อ่อนแอนัก!” นี่ท่านพลิกใจของท่าน

“เราต้องพิจารณาให้รู้ “สังขธรรม” เป็นธรรมโอสถเครีองแก่
กัน ไม่ให้จิตใจลุ่มหลงส่ายส่ายไปกับสิ่งเหล่านั้นอันจะก่อความ
ทุกข์ให้กับตนมากขึ้น”

ท่านก็พิจารณาจนกระทั่งทราบเรื่องเหตุเรื่องผล ทุกสิ่งทุก
อย่างภายในร่างกายเวทนาจิตโดยตลอด โรคภัยไข้เจ็บหายไป
เลยก็มีดังที่เขียนไว้ในประวัติของท่านอาจารย์มั่น

แม้โรคมันจะไม่หายก็ตาม เรื่องจิตใจนั้นจะต้องมีความ
เข้มแข็ง มีความเฉลียวฉลาดต่อวิธีการปฏิบัติต่อตนเอง ซึ่ง
เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บเป็นพิเศษ ผิดกับคนธรรมดาอยู่มาก นี่ก็
เคยไปปฏิบัติมาอย่างนั้นเช่นเดียวกัน เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยมากๆ
ห้ามใครเข้าไปเกี่ยวข้องเลย ถ้าสมมุติว่าอยู่กับหมู่เพื่อนอย่างนี้
ก็ปิดประตูและบอกทันที และห้ามเด็ดขาดเลยว่า “ใครอย่ามา
แตะต้องหรือเปิดประตูเป็นอันขาด ถ้าประตูนี้ไม่เปิดห้ามไม่ให้
ใครเข้ามาเกี่ยวข้อง วันนี้จะต้องพิจารณาขุดค้นกันอย่างเต็มภูมิ
เต็มฐานทีเดียว เพราะว่าเป็นทุกขเวทนาซึ่งเกิดขึ้นจากการเจ็บ
ไข้”

ทุกขเวทนาที่เราเคยพบเพราะนั่งภาวนามาตั้งหลายชั่วโมง
เรายังสู้ได้ พิจารณาแทงทะลุปรุโปร่งไปได้ ได้เหตุได้ผล ได้อรรถ
ได้ธรรม ได้ความเฉลียวฉลาด ได้ความศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญขึ้นมา
ภายในใจแต่ละครั้ง ๆ ไม่เคยพลาดไปเลย แต่เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย
นี้เราจะปฏิบัติอย่างไร ถ้าไม่ปฏิบัติอย่างนั้นเราจะปฏิบัติทาง

ไหน ไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ เพราะร่างกายนี้เป็นที่เกิดแห่งโรคต่างๆ
ไม่มีประมาณ

สติปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาความจริงซึ่งเกิดขึ้นนั้น โรค
แต่ละชนิดที่เกิดขึ้นก็ทำให้เกิดทุกขเวทนา ทุกขเวทนานั้นเป็นสัง
กรรม เราไม่พิจารณาสังกรรมที่เกิดขึ้นกับเราเวลานี้เราจะ
พิจารณาอะไร เรากลัวสังกรรมก็เท่ากับเรากลัวกิเลส เราสู้กิเลส
ไม่ได้ก็เท่ากับเรา “แพ้กิเลส” โดยตรง ถ้าเราพิจารณาสังกรรม
เข้าใจแจ่มแจ้งจริงแล้ว ก็เชื่อว่าเรามีความเฉลียวฉลาดเอาตัว
รอดได้ เอ้า คั่นลงไปทีเดียว!

ทุกข์เกิดขึ้นมาจากไหน เป็นขึ้นที่ตรงไหน คั่นลงไป
สติปัญญาหมุนตัวไปตามอาการของเวทนาที่แสดงตัวอยู่ใน
ร่างกายส่วนต่างๆ กระทบทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ใน
ขณะนั้นได้หายไป ขยายตัวออกไป ๆ เพราะสติปัญญาไล่ต้อน
เข้าสู่ความจริงไปโดยลำดับ เมื่อเจอความจริงที่ตรงไหน
ทุกขเวทนาจึงกระจายออก ๆ เห็นอย่างชัดเจนภายในใจ
จนกระทั่งร่างกายทุกส่วนที่เป็นกองทุกข์ซึ่งเกิดจากการเจ็บไข้

นั่น หายไปหมดเลย เหลือแต่ความรู้ล้วนๆ ที่สว่างไสวครอบ
ร่างกายในขณะนั้น แม้แต่ร่างกายที่เคยปรากฏอยู่ในขณะนั้น
พร้อมทั้งทุกขที่กลมกลืนเป็นอันเดียวกันนั้น เหมือนกับจะ
แยกกันไม่ออก ก็กลับกลายเป็นหายไป ทั้งร่างกายก็หายไป
ทุกขเวทนาที่เกิดขึ้นภายในร่างกายก็หายไป คือร่างกายหายไป
ในความรู้สึก เหลือแต่ความรู้ซึ่งเป็นสิ่งที่อัศจรรย์ล้วนๆ ทรงตัว
อยู่ โดยไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์ว่าอยู่สูงอยู่ต่ำอยู่ในดินฟ้าอากาศ
ที่ไหน หายเงิบ ไม่มีร่างเป็นที่สถิตอยู่ในความรู้สึกเวลานั้น
นั่น! เห็นความอัศจรรย์ขึ้นมาแล้ว! พอถอนออกมาเท่านั้น “โรค
หายไปเลย!”

นี่เรียกว่า “สติปัญญาพิจารณาสังขารม” เมื่อรู้สังขารมแล้ว
จะไม่ถอนทุกขไม่ถอนกิเลสอาสวะจะถอนอะไร เพราะสังขารมก็
เป็นความจริงแต่ละอย่าง ๆ คือทุกขก็เป็นความจริง สมุทัยก็เป็น
ความจริง สติปัญญาที่เรียกว่า “มรรค” ก็เป็นความจริง ต่างอัน
ต่างจริง เมื่อเข้าถึงกันแล้วต่างก็เป็นความจริงล้วนๆ จิตจะ

ปลอมมาจากที่ไหนอีกเมื่อได้ใช้สติปัญญาเป็นเครื่องชักฟอก
แล้ว

เพราะฉะนั้นจิตจึงแน่วแน่อยู่ตามความจริงของตน คำว่า
“ยา” หายไปหมด เรื่องความคิดถึงหยูกถึง “ยา” คิดไม่ได้ ไม่มี
เวลาไปคิด คิดไปไหน เมื่อคิดไปแล้วมันก็ไม่ได้ผล จึงไม่คิดให้
เสียเวลา

คิดที่ตรงนี้ ตรงที่ควรจะคิดนี้ เวทนามากน้อยเกิดที่ตรงนี้
การเจ็บไข้ได้ป่วยเกิดขึ้นที่ร่างกายนี้ พิเคราะห์ที่ตรงนี้
สติปัญญาก็มีอยู่ที่นี้ คั่นกันลงที่นี้ หมุนตัวๆ ลงไปที่นี้ พอได้ที่
แล้วทุกขเวทนามาก็หายหมด! นี้เรียกว่า “ไม่เสียผลเสียประโยชน์”
เรียกว่า “รบเข้าศึกได้ชัยชนะ!”

หากจะตายในเวลานั้นจิตก็ไม่ย่อท้อ จิตก็สามารถรับรองตัว
ได้ หรือช่วยตัวเองได้ ไม่ให้ทุกขเวทนาทั้งหลายเข้ามาครอบงำ
จิตได้เลย เพราะอำนาจของสติปัญญารอบตัว หากว่าจะตายลง
ในขณะนั้น ก็ตายไปอย่าง “สุดโต” ทำให้เบาทั้งกายทั้งใจอย่าง

นี้เอง ใจนี้ทำให้ฉลาดก็ได้ทำให้โง่ก็ได้ แล้วแต่ผู้นั้นจะปฏิบัติตัว
อย่างไร

ถ้าจะให้ “จมอยู่” ตั้งกับตั้งก็หลับก็ได้ ไม่มีวันอิมพอใน
ความจม จมอยู่ใน “วิภูสงสาร” นั้นเอง มีความ เกิด แก่ เจ็บ
ตาย นั้น มันอิมพอที่ไหนกัน ถ้าอิมพอกันได้ สัตว์โลกก็ไม่ควรจะ
มาเกิดตายกันไม่หยุดอย่างนี้

ท่านจึงสอนว่า “**นตฺถิ ตณฺหาสมา นที**” แม่น้ำเสมอด้วย
ต้นหาไม่มี” ก็ต้นหานี้แลพาให้สัตว์เกิดตายไม่มีเวลาอิมพอ
เพราะตัวเหตุคือต้นหาไม่เคยมีความอิมพอ ความเกิดตายอัน
เป็นเครื่องผลักดันจากต้นหา จะหยุดตัวและอิมตัวได้อย่างไร
เล่า

ฉะนั้นการจะให้ความอิมพอของความทุกข์และการเกิดตาย
เป็นไปเอง โดยไม่กำจัดต้นเหตุคือ “ต้นหาวิชา” ให้สิ้นไปจาก
ใจ จึงเป็นความหวังที่ลอยลม ไม่มีความหมายใดๆ ทั้งสิ้น อย่า
พากันหาญคิด!

การเกิดนั้น เกิดเท่าไรตายเท่านั้น ตายเท่าไรเกิดเท่านั้น หรือ
มากยิ่งขึ้นไป เพราะสิ่งที่จะทำให้เกิดคือกิเลสอวิชชาพอตัว
เมื่อไร มันไม่เคยมีความพอตัวเลย “นตฺถิ ตณฺหาสมานนฺที” แม่น้ำ
ทะเลหลวงมหาสมุทร ก็สู้ความอยากที่จิตที่เต็มไปด้วย “ตัณหา”
นี้ไม่ได้ ความอยากก็คือกิเลสนี้เอง มันมีความพอตัวที่ไหน จงทำ
ความเข้าใจอย่างถึงใจว่า ถ้าจะปล่อยให้สิ่งเหล่านี้พอตัวไปเอง
ก็กัปกัปกัลป์ก็ไม่มีหวัง ไม่มีฝั่งไม่มีแดนเลย เพราะฉะนั้นจึงควร
พยายามแก้ พยายามคลี่คลาย พยายามบิ๊กบีน พยายามต่อสู้
สลัดปลดกิเลสเครื่องพัวพันทั้งหลายออก เพื่อเข้าหาฝั่งหาแดน
พ้นทุกข์ไปได้โดยลำดับ ด้วยศรัทธา ความเพียร มีสติปัญญา
เป็นสำคัญ!

จงค้นคิด พิจารณาลงที่นี้!

พระพุทธเจ้า สวาททั้งหลายท่านพ้นทุกข์ ท่านไม่ได้พ้นจาก
ที่ไหน ท่านพ้นที่กองทุกข์นี้แล แต่ถ้าไม่พิจารณากองทุกข์ก็ไม่
พ้น ต้องถือเอาทุกข์เป็นหินลับสติปัญญาให้มีความแกล้วกล้า
สามารถรู้เท่าทันกันกับสังขารมทั้งสี่ ทุกข์ทั้งหลายจะไม่เป็นภัย

ต่อจิตใจอีกต่อไป ทุกข์จะปรากฏตัว “สักแต่ว่าทุกข์” แม้จะไม่
ดับไปก็ตาม เพราะอำนาจแห่งสติปัญญาพิจารณาถูกรอบทั่วถึง
แล้ว ทุกขเวทนาจะตั้งอยู่ตามความจริงของตน ไม่สามารถเข้า
มากระทบจิตใจได้เลย เพราะปัญญารอบตัวอยู่แล้ว จิตก็จะ
ตั้งอยู่ตามความจริงของตัว ต่างอันต่างจริง ไม่มีอะไร
กระทบกระทบเหมือนกัน เมื่อความจริงเข้าถึงกันแล้วไม่เกิดเรื่องต่อ
กัน

อันเรื่องความจริงกับความปลอมที่มันวุ่นกันอยู่นี้ ก็เพราะ
ความจอมปลอมขึ้นแข่งหน้าไปเรื่อยๆ มันจึงทำให้จิตจมอยู่
เรื่อยๆ เราเคยบ่นกันมากเหลือเกิน คือบ่นอยากจะพบความสุข
ความเจริญ แล้วความสุขความเจริญนั้นอยู่ที่ไหน ? เวลานี้ผู้
ต้องการความสุขความเจริญจมอยู่กับอะไร ? ถึงหาความสุข
ความเจริญไม่ได้ไม่เจอ ทั้งๆ ที่เราปรารถนาความสุขความเจริญ
ด้วยกันทั้งโลก ถ้าไม่แก้สาเหตุในจุดนี้แล้ว ก็ไม่มีทางพบ
ความสุขความเจริญได้อย่างพึงใจเลย การปล่อยให้จิตพอดัว
แล้วพ้นทุกข์ไปเอง และการปล่อยให้กิเลสพอดัวแล้วสลัดปิดทิ้ง

คน ปล่อยคนให้เป็นอิสระ เหมือนเขาปล่อยนักโทษออกจาก
เรือนจำนี้ไม่มีหวัง

(ถอดเสียงธรรมโดย www.luangta.com)

ที่มา: <https://youtu.be/5w5HleZo--Q>